

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Попової Оксани Павлівни «Діяльність академіка УААН

В.М. Трегобчука в контексті розвитку економіки природокористування

України (60-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.), представлену на здобуття

наукового ступеня кандидата історичних наук

за спеціальністю 07.00.07 – історія науки й техніки

1. **Дисертаційна робота** Попової Оксани Павлівни «Діяльність академіка УААН В.М. Трегобчука в контексті розвитку економіки природокористування України (60-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)» є комплексним науковим дослідженням та узагальненням еволюції наукових засад економічної науки.
2. **Дисертація є завершеним науковим дослідженням**, виконаним автором самостійно. Вона є складовою частиною науково-дослідної роботи Інституту історії аграрної науки, освіти та техніки Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук України в межах теми «Розробити науково-організаційні та концептуальні основи становлення та розвитку сільськогосподарської дослідної справи в Україні: теоретико-методологічні, історико-наукознавчі, біографічні та джерелознавчі аспекти дослідження» (№ державної реєстрації 0111U003538).
3. **Актуальність обраної теми і одержаних результатів** зумовлюється відсутністю у вітчизняній історіографії фундаментального дослідження стосовно історії розвитку і становлення наукових засад розвитку економіки природокористування України. Тема дисертаційного дослідження пов'язана з історією розвитку економіки природокористування України другої половини ХХ ст. – початок ХХІ ст. та аналізом життя і наукової діяльності академіка Валентина Михайловича Трегобчука – вченого, теоретика, методолога та популяризатора економічної науки. Постать В.М. Трегобчука та його творча спадщина довгі роки залишалися маловідомими. На сьогодні не існує

фундаментальної науково-історичної праці узагальнюючого характеру, де було б розкрито наукову, освітянську та організаційну діяльність вченого.

4. **Наукова новизна одержаних результатів** дослідження полягає в тому, що вперше комплексно висвітлено наукову спадщину академіка В.М. Трегобчука, визначено результативність його досліджень, роль і місце вченого в економічній, передусім, аграрно-економічній науці; запропоновано періодизацію наукової діяльності В.М. Трегобчука, по кожному досліджуваному періоду особливості його наукового пошуку, а також найважливіші досягнення; узагальнено пріоритетні напрями наукової діяльності В.М. Трегобчука з питань розвитку водного господарства і гідромеліорації, агропромислового комплексу, охорони довкілля та забезпечення еколого-економічного природокористування.

Доповнено бібліографію В.М. Трегобчука, зокрема останнього періоду його діяльності; джерелознавчу базу із залученням до наукового обігу архівних матеріалів; розширено межі інтелектуального простору видатного науковця сучасності.

Уточнено відомості про науково-організаційну, репрезентаційну та популяризаційну діяльність В.М. Трегобчука та конкретизовано результати його досліджень, як однієї з підсистем вітчизняної системи знань в економічній науці.

5. **Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів** базується на фактологічній основі, що включає значний масив наукових праць В.М. Трегобчука. Головну роль у дослідженні відведено архівним матеріалам міст Києва, Умані.

6. **Наукове значення одержаних результатів** полягає у комплексному висвітленні життєвого та творчого шляху академіка В.М. Трегобчука, а також у розвитку і становленні вітчизняної економічної науки.

7. **Практичне значення одержаних результатів** полягає у можливості їх застосування при підготовці спеціалістів-істориків, фахівців у галузі економіки, економіки та історії, у навчальних програмах спецкурсів з «Історії науки і техніки», «Історії України», «Історії аграрно-економічної науки», при написанні галузевих підручників, посібників, довідників.

8. **Ступінь впровадження результатів дисертаційної роботи.** Основні положення та висновки дисертації були апробовані на міжнародних науково-практичних семінарах та конференціях. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 11 наукових праць, з яких 5 у виданнях, визначених МОН України фаховими за спеціальністю.

9. **Рекомендації щодо подальшого використання одержаних у роботі результатів.** Теоретичні положення та практичні рекомендації, що містяться у дисертаційній роботі, можна використати при підготовці колективних та індивідуальних наукових праць з історії вітчизняної економічної науки.

10. **Оцінка мови і стилю дисертації. Відповідність визначеній спеціальності.** Дисертаційну роботу написано літературною українською мовою у науковому стилі. Передбачені у змісті питання розглянуто комплексно у логічній послідовності. Робота має оптимальну структуру. Підібрані методи наукового пошуку дали можливість отримати виважені науково-обгрунтовані висновки, які мають важливе науково-теоретичне і практичне значення для історії вітчизняної економічної науки. Дисертаційне дослідження відповідає спеціальності 07.00.07 – історія науки й техніки.

11. **Відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника».** Дисертація Оксани Павлівни Попової «Діяльність академіка УААН В.М. Трегобчука в контексті розвитку економіки природокористування України (60-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)» є завершеною науковою роботою. Її результати мають теоретичну новизну та практичне значення для відтворення життєвого і творчого шляху економіста В.М. Трегобчука, історії економічної науки. Дисертація оформлена відповідно до «Основних вимог до дисертацій та авторефератів дисертацій», відповідає п.9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567.

12. **Оцінка змісту дисертації та її завершеність.** Дисертаційна робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У вступі розкрито актуальність дисертаційного дослідження, обґрунтовано мету, об'єкт та сформульовано задачі дослідження, визначено методи дослідження, показано наукову новизну одержаних результатів та їх практичне значення, включено відомості про апробацію, структуру та публікацію за темою дослідження.

У першому розділі, присвяченому історіографії проблеми, джерельній базі та методологічній основі дослідження, представлено незначну кількість праць, які безпосередньо або побічно висвітлюють творчий шлях В.М. Трегобчука. Зазначається про необхідність проведення спеціального дослідження з вивчення теоретичного та практичного внеску В.М. Трегобчука в розвиток економіки природокористування у другій половині ХХ ст. – початку ХХІ століть.

Джерельна база дослідження представлена різними за змістом та характером опублікованими джерелами та матеріалами. З'ясовується, що представлена у дисертаційному дослідженні джерельна база є достатньою та достовірною для виконання поставлених завдань.

У другому розділі відтворено цілісну картину формування особистості та наукового світогляду вченого, висвітлено основні події життєвого і творчого шляху, запропоновано його періодизацію. Проаналізовано період здобуття фундаментальних наукових знань, виявлено основні чинники становлення особистості та наукового світогляду В.М. Трегобчука під час навчання.

У третьому розділі на основі аналізу наукової спадщини вченого виділено та розглянуто основні напрями його досліджень (деякі напрями у політичній економії), а також розкрито значення наукового доробку В.М. Трегобчука для розвитку економіки природокористування України.

У четвертому розділі охарактеризовано науково-організаційну діяльність В.М. Трегобчука, яка займала найважливіше місце в його діяльності. Приділено

значну увагу науково-методичній, видавничій та популяризаційній діяльності. Започатковано наукову школу з числа аспірантів і докторантів.

13. **Загальний висновок.** Дисертаційна робота О.П. Попової «Діяльність академіка УААН В.М. Трегобчука в контексті розвитку економіки природокористування України (60-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)» є завершеним науковим дослідженням виконаним автором особисто. Зазначена актуальність, наукова новизна і практичне значення свідчать про важливість роботи в напрямі досліджень вітчизняної економічної науки. Зміст роботи свідчить про високий рівень підготовки автора, а одержані ним результати є значним внеском у розвиток спеціальної дисципліни – історія науки й техніки.

Зміст автореферату відповідає змісту дисертації.

При всіх позитивах, новизні та цікавості отриманих результатів дисертаційне дослідження О.П. Попової містять деякі недоліки. Тому слід висловити деякі зауваження і побажання:

1) Привертають увагу висновки, які представлені на 4 сторінках (с. 184-188). Текст висновків повністю відповідає викладеним результатам дисертаційної роботи, але краще було б подати висновки у більш лаконічній формі, особливо такі, що містять подані періодизації.

2) В тексті роботи зустрілися технічні огріхи – наприклад, с.9 «на основі комплексно дослідження» (потрібно «на основі комплексного дослідження»).

3) В тексті роботи допущені граматичні помилки – наприклад, на с. 157-158.

«Майже сорок наукових праць В.М. Трегобчука опублікована за кордоном» (потрібно «Майже сорок наукових праць В.М. Трегобчука опубліковані за кордоном»), «І ще однетим краще і цікавіше стане життя людей на землі.» (потрібно «І ще краще, і цікавіше стане життя людей на землі.»).

4) В тексті роботи допущено помилки на с. 97 «дані досліджень викладені на основі глибоко аналізу» (потрібно «дані досліджень викладені на основі глибокого аналізу»)

Вказані зауваження не знижують позитивного враження від проаналізованої дисертаційної роботи О.П. Попової. Здобувач продемонстрував

важливі для науковця риси – творчий підхід цілеспрямованість, логічність мислення, обґрунтованість висновків.

За змістом, науковою та прикладною суттю і оформленням дисертація О.П.Попової відповідає вимогам пп. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р., а її автор Попова Оксана Павлівна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.07 – історія науки й техніки.

Офіційний опонент:
кандидат історичних наук,
доцент кафедри філософії та
економічної теорії
Вінницького торговельно-економічного
інституту КНТЕУ

Г.М. Красніцька

Підпис завірено:

Особистий підпис
Г.М. Красніцька
ЗАСВІДЧУЮ
Нач. підпису: кадрів ВІС

